

TIIVISTELMÄ

Turun yliopisto

Sosiaalitieteiden laitos

LAIHONEN, PÄIVI. Eronneet, kadonneet – Tutkimus ammatilliset opinnot keskeyttäneistä nuorista.

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen kuuluva lisensiaatintutkimus.

Lapsi- ja nuorisososiaalityö. 146 sivua, 6 liitesivua

Huhtikuu 2016

Tutkimukseni kohderyhmänä ovat ammatilliset opintonsa negatiivisesti keskeyttäneet nuoret. Heillä ei ole opintojen keskeytyksen yhteydessä uutta opiskelupaikkaa tai tietoa opintojen jatkamisesta myöhemmin. Tutkimuksessa on mukana 14 nuorta. Kuusi nuorista oli keskeyttänyt opintonsa syksyllä 2013 ja kahdeksan syksyllä 2014.

Tutkimukseni tavoite on selvittää ammatilliset opintonsa keskeyttäneiden nuorten kokemuksia opinnoista sekä näkemyksiä keinoista, joiden avulla opintojen keskeyttämistä voitaisiin vähentää. Tutkimukseni pääkysymyksenä on, mitkä asiat edistävät ja estävät opintojen loppuun suorittamista opintonsa alkuvaiheessa keskeyttäneiden näkökulmasta. Tarkentavia tutkimuskysymyksiä ovat millainen koulusuhde nuorella oli peruskouluun sekä minkälainen nuoren elämäntilanne on opintojen keskeyttämisen jälkeen. Tutkimukseni on kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimukseni metodologisena lähestymistapana on nuorten kokemusten ymmärtäminen elämänkerrallisesta näkökulmasta. Aineistona ovat 14 nuoren teemahaastattelut. Analyysimenetelmänä on teoriaohjaava sisällönanalyysi.

Tutkimukseni mukaan opintonsa keskeyttäneiden nuorten peruskoulusuhde on vaihteleva. Nuoret oli ryhmiteltävissä peruskouluun positiivisesti suhtautuneisiin, koulukiusattuihin sekä koulunkäyntihaluttomiin. Nuorten peruskoulukokemuksissa korostui opettajien merkitys. Opettajat olivat jättäneet joko hyvin positiivisen tai hyvin negatiivisen kokemuksen nuorille.

Opintojen loppuun suorittamista estävinä tekijöinä nousivat esille motivaatio-ongelmat, terveydelliset syyt sekä opiskeluaikana ilmenneet hankaluudet sosiaalisissa suhteissa. Tutkimukseni perusteella opintojen keskeyttäminen on prosessi, joka kypsyy nuoren mielessä pikkuhiljaa. Tutkimukseni mukaan poissaolot edeltävät keskeyttämistä. Opintoihin sitoutumista edistää nuoren aito, empaattinen ja kunnioittava kohtaaminen. Lisäksi opintojen loppuun suorittamista edistävinä asioina esille nousivat tuntien toiminnallisuus, peruskoulun opinto-ohjauksen merkitys ja siihen panostaminen sekä opiskelijakuraattorin paikka lähempänä opiskelijan arkea. Myös keskeyttävän nuoren ohjaus toiselle alalle tai positiiviseen keskeyttämiseen voi edistää opintojen loppuun suorittamista. Opintoihin sitoutumista edistää myös tuen tarjoaminen haasteellisiin opintoihin sekä ryhmän ilmapiiriin ja ryhmäytymiseen panostaminen.

Haastatteluhetkellä opintojen keskeyttämisestä oli aikaa neljästä kuukaudesta runsaaseen vuoteen. Nuoret oli jaettavissa elämäntilanteensa mukaan opiskelijoihin, psyykkisistä syistä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleviin, työllistämistoimenpiteiden piirissä oleviin tai niihin aktiivisesti hakeutuviin ja hengailijoihin. Kaikilla nuorilla oli suunnitelmissa opintoihin hakeutuminen. Osa nuorista oli opiskelemassa uutta tutkintoa. Osa oli hakenut opiskelupaikkaa kevään yhteishaussa, ja osa suunnitteli tekevänsä sen lähitulevaisuudessa. Tutkimukseni mukaan opintojen keskeyttäminen on välivaihe. Opintonsa keskeyttäneiden nuorten tavoitteena on mielekkäämmän elämän suunnan löytäminen.

Asiasanat: Ammatillinen koulutus, nuorten syrjäytyminen, opintojen keskeyttäminen, opintojen loppuun suorittamisen edistäminen, opintojen läpäisy